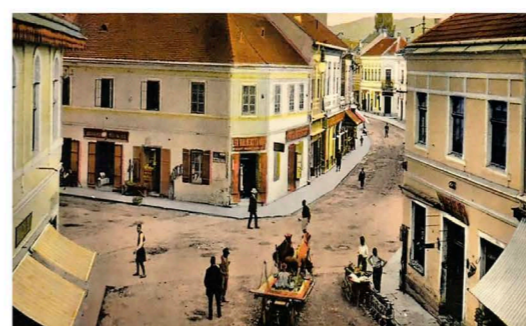

Arhiv
Tuzlanskog kantona

UGIP „Rino Zandonai“
Tuzla

Facebook grupa
Tuzla - povratak u prošlost

GRADITELJSKA OSTAVŠTINA ITALIJANA U BOSNI I HERCEGOVINI IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

**JU ARHIV TUZLANSKOG KANTONA
SRIJEDA 21.8.2024. u 14 SATI**

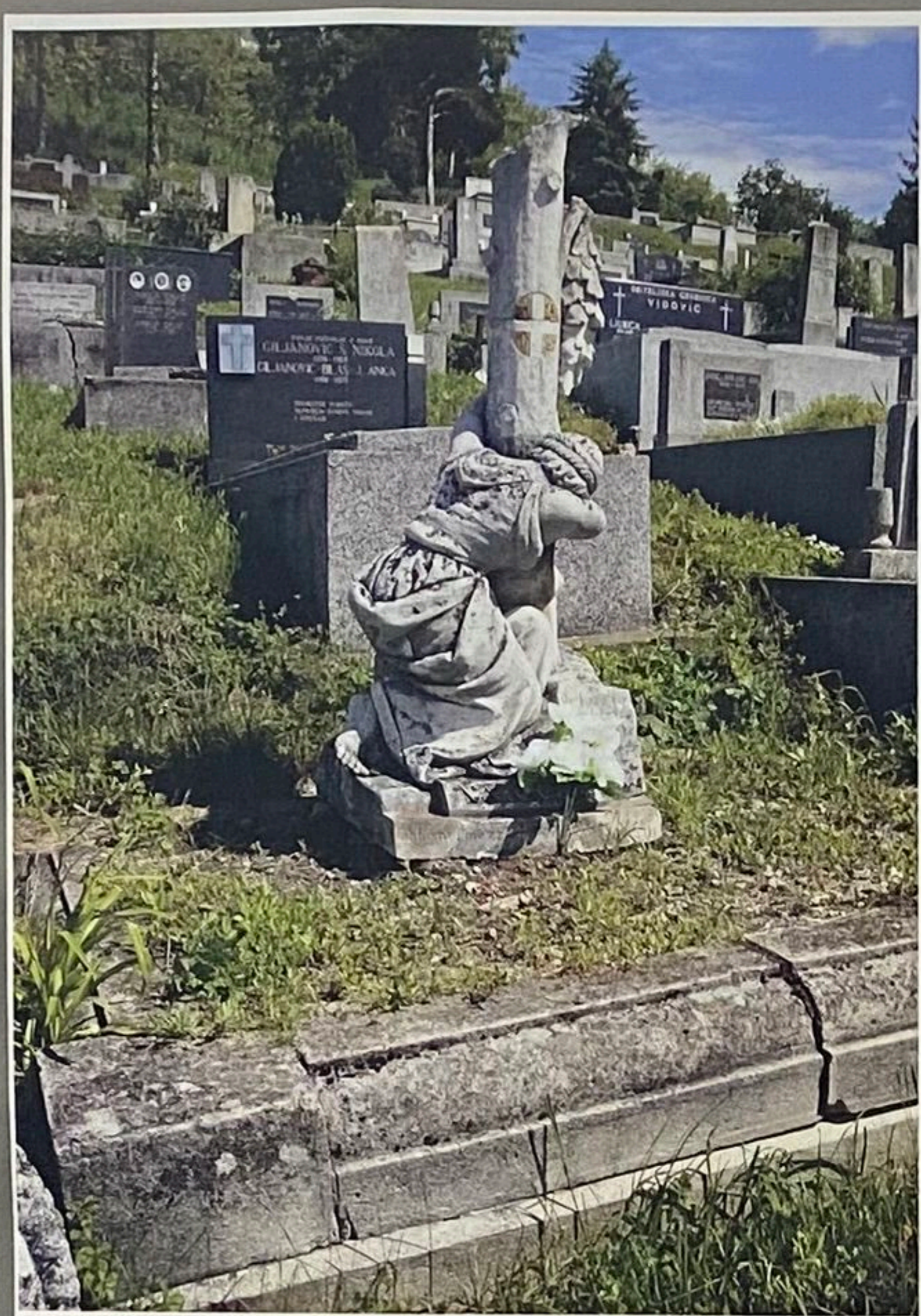
PROJEKAT FINANSIRA

Ministarstvo civilnih poslova
Bosne i Hercegovine

PODRŠKA PROJEKTU

Centar za kreativnu fotografiju
Tuzla, fotografije
Rudarsko projektovanje doo Tuzla,
aerofotogrametrijsko snimanje

Cordignano

- 📄 Pietro Cordignano (1884. Cordignano – 1900. Tuzla). Osnivač građevinske kompanije Cordignano i Candotti
- 📄 Florenzo Cordignano, sin Pietra, (? Italija – 1919. Tuzla)
- 📄 Nadgrobni spomenik Forenzo Cordignano na groblju Borčić Tuzla.

Candotti

- 📄 Luigi Candotti (1870. Udine – 1949. Italija). Osnivač građevinske kompanije Candotti.
- 📄 August Candotti, sin Luigija (nema podataka)
- 📄 Viktor Candotti, sin Luigija (nema podataka)

Gojo

- 📄 Giuseppe Josip Gojo (1862. Levico – 1930. Tuzla)
- 📄 Emil Gojo (1908. – 1998.)
- 📄 Lucijan Cano Gojo, sin Josipa (1899. Levico – 1944. Tuzla) sa suprugom Terezija Kohl i kćerkom Lidijom

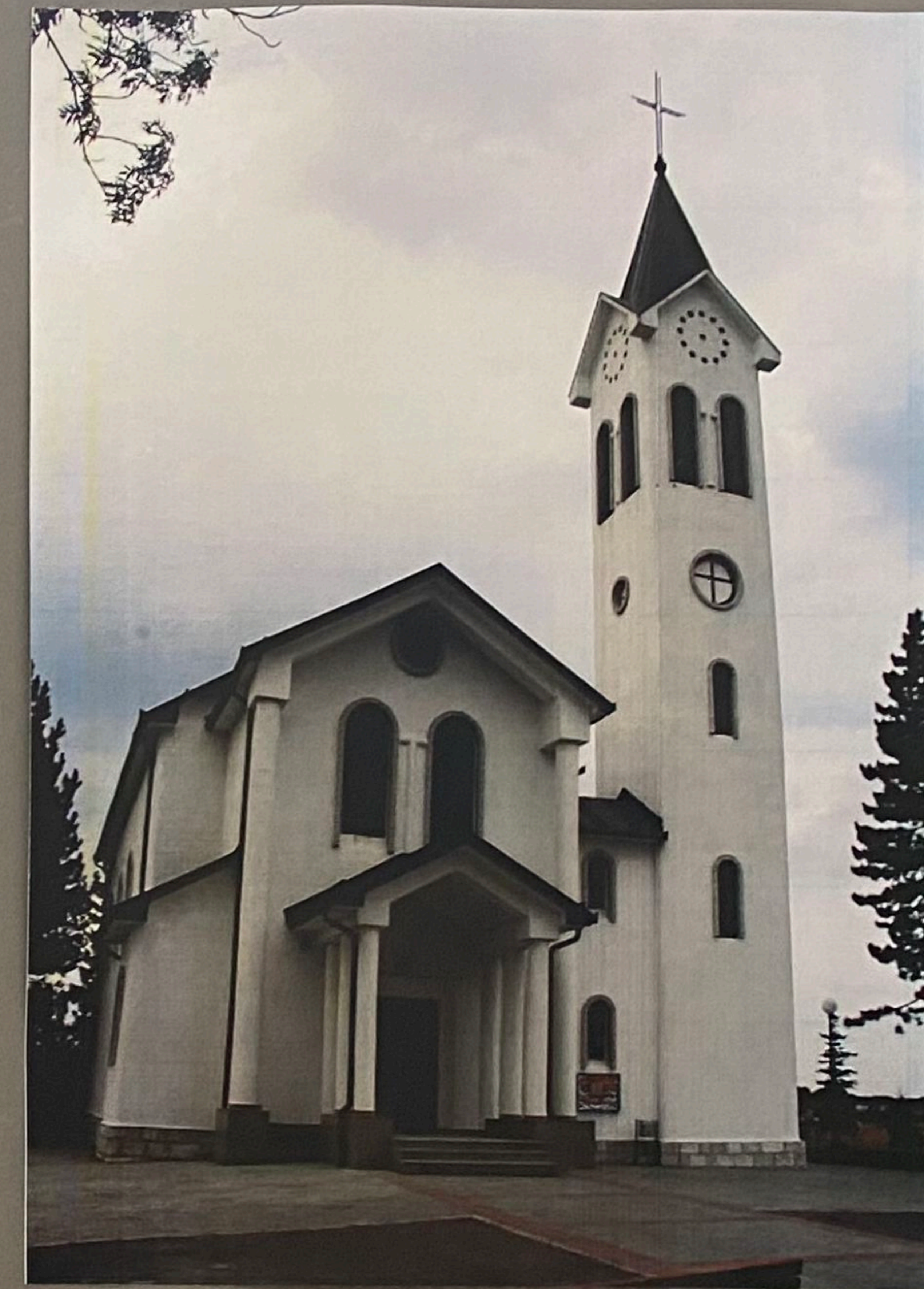
Džamija u Šerćima

U džamijском dnevniku zabilježeno je da su drvenu džamiju u Šerćima gradili braća Jovan i Pepin Piccolotti (Poljana, Kiseljak) i pomoćnik Božo Jelić iz Breza. Džamija se pravila od 1926. do 1928. godine, i bila je u funkciji do izgradnje nove džamije u Šerćima 1990. godine. Džamija je napuštena, a lokalno stanovništvo planira da se sruši džamija i napravi njena replika na istom mjestu.

Katolička crkva Presvjetlog Srca Isusova u Brčkom

Pisani izvori potvrđuju da je Katoličku crkvu Presvjetlog Srca Isusova u Brčkom projektovao Karlo Paržik prije 1928. godine, a unutrašnje radove i svod je radio Luigi Candotti.

Katolička crkva u Sivši

Pisani izvori potvrđuju da je započeta gradnja nove crkve u Sivši, općina Usora, 1929. godine. Mladi tadašnji župnik fra Dobroslav Božić je ugovorio gradnju sa građevinskim poduzetnikom Viktorom Candottijem iz Tuzle, a po projektu Karla Paržika. Gradnja crkve je završena 1931. godine, a crkva i danas egzistira.

Kapela u Poljani, kod Kiseljaka, Tuzla

Krajem 19. stoljeća na područje Poljane, Kiseljak, kod Tuzle doselila se italijanska obitelj Domenika i Anton Piccolotti i tu stekli veliki imetak. Kako je crkva moranjačka bila daleko, Domenika je dala izgraditi na svojoj njivi kapelu 1922. godine i posvetila je svom nebeskom zaštitniku, svetom Dominiku. Kapelu su gradili Italijani iz obitelji Piccolotti. Iako je Dominika umrla 1931. godine, njeni potomci su dozvolili mještanima da dolaze u kapelu. Novu kapelu, u neprednoj blizini drvene kapele, izgrađena je 1966. godine i stalno popravljana do 1976. Današnja kapela u Poljani nastala je 1998. godine. U izgradnji kapela učestvovalo je lokalno stanovništvo, pa tako i članovi velike obitelji Piccolotti.

PLEHAN. franjevački samostan

Samostan u Plehanu kod Dervente

Više izvora navodi da su u gradnji samostana u Plehanu 1923. godine učestvovali majstori iz obitelji Candotti i Bancher. Najbolja potvrda učešća Italijana u gradnji samostana je poznata fotografija svećenika u Plehanu i radnika koji su gradili samostan, a među njima i Italijani Candotti i Bancher.

Kuća Cordignana u Tuzli

Obiteljska kuća Cordignano nalazi se u neposrednoj blizini Suda na putu prema MUPu. Cordignano je napravio projekat za kuću, ali kuća je izgrađena nešto drugačije od projekta 1907. godine. Kuća je mijenjala vlasnike, bila nacionalizovana, a u današnjem vremenu u prizemlju su advokatske kancelarije, a na spratu stambeni prostor. Na ulazu u stepenici je ugrađen natpis „АИИО 1907“ i „SALVE“.

Fotografija Cordignana ispred svoje kuće 1908.

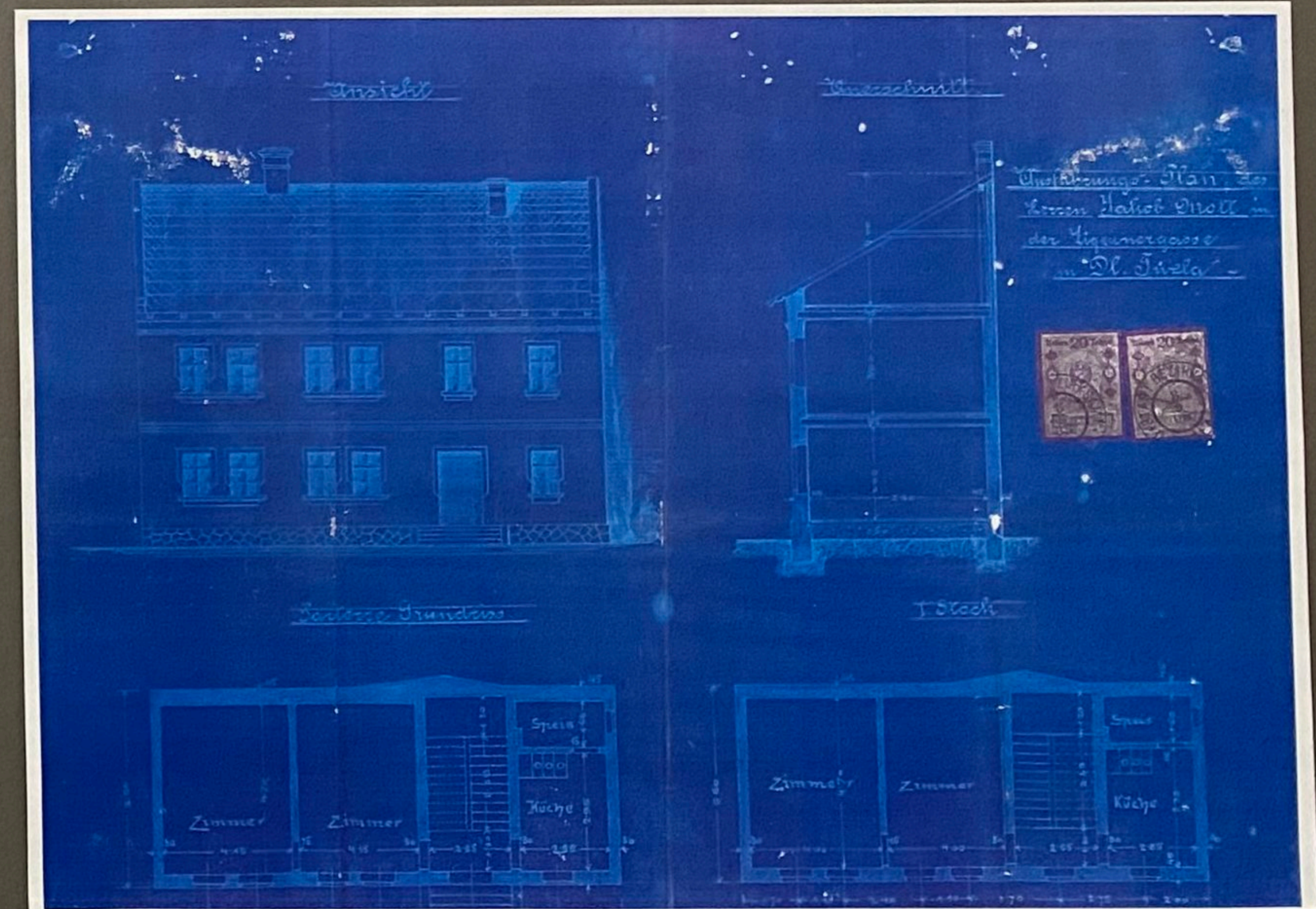
Fotografija natpisa na stepenicama 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović.

Fotografija kuće, 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović.

Kuća Candotti – Vila Maria u Tuzli

Candotti su imali nekoliko kuća u Tuzli, a poznato je da su napravili kuću u Konjičkoj ulici, kasnije VI bosanske brigade. Kuća je imala stambeni dio i pomoćne objekte gdje su bile kancelarije građevinske firme koju su imali Candotti, a u današnjem vremenu služi kao stambeni prostor. Nema dokumenata niti podataka kad je kuća napravljena, ali se zna da je bila nacionalizovana.

Kuća Mott kod Gradskog parka Tuzla

Velika obitelj Mott je jedna od prvih italijanskih obitelji koje su gradili vlastite kuće u Tuzli. Na osnovu projekta, Jakob Mott je izgradio kuću u naselju Ciganluk, današnji prostor pored čevabdžinice Limenka. U kući je živio i Karlo Mott, građevinski poduzetnik. Kuća je sedamdesetih srušena zbog oštećenja usljed slijevanja terena.

Projektat kuće Jakob Mott u Ciganluk mahall.

Fotografija Karla Dragutina Mott, sina Jakoba, ispred obiteljske kuće.

Stambena zgrada Pere Stokanovića u Tuzli

Arhivska dokumentacija i pisani dokumenti navode da su stambeno poslovni objekat u neposrednoj blizini Gradskog parka i Srpskog fonda gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti. Prvobitno, zgrada uz sami gradski park građena 1902-1904. godine, služila je kao stambeni prostor posjednika Pere Stokanovića, a kasnije je u objektu bio smješten Opštinski zavod za društveno planiranje Tuzla. Danas u objektu su smješteni Općinska organizacija političke stranke SDA. Objekat se nalazi odmah do objekta Srpskog fonda, sagrađen četiri godine kasnije.

Zgrada Srpskog fonda u Tuzli

Arhivska dokumentacija i pisani dokumenti navode da su zgradu Srpskog fonda u Tuzli gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti. Zgrada je završena 1900. godine kako je pisalo na frontalnoj fasadi, za potrebe Srpskog pravoslavnog školskog fonda, da bi kasnije imala više različitih namjena. U novijem vremenu, objekat je bio mjesto okupljanja Tuzlaka - Gradska kafana, a od 2014. godine objekat nema upotrebnu vrijednost, u ruševnom je stanju i njegova budućnost je nepoznata.

Trgovinski objekat Goldsteina u Tuzli

Arhivska dokumentacija, mape grada i pisani dokumenti ukazuju da su izvanredan stambeno-poslovni objekat u Kolodvorskoj (kasnije Korzo) gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti. Objekat u vlasništvu Pantića iznajmljivan je za poslovne prostore - pa tako i Goldsteinu. Objekat je izgrađen 1884. godine i jedan je od prvih objekata koje su gradili Cordignano i Candotti u Tuzli. Specifičnost objekta je trokutasta građnja zanimljivih arhitektonskih detalja. Uglavnom je prizemlje korišteno u poslovne svrhe, a sprat za stanovanje. U objektu je decenijama radila agencija Putnik, a danas u istom prostoru je Trans-turist. Objekat je u izuzetno lošem stanju, a posebno sprat na kojem su vidljive pukotine, a zbog zapuštenosti jedan dio zgrade je srušen.

Gradska (čaršijska) česma

*Moje dugume, moj bakreni sud,
Ko li će te na Jalu nositi,
I u tebi vode donositi:
Ja li momče, ja li mlado djevojče?*

Razglednica gradske česme na Apelovom trgu iz austrougarskog perioda. (BiH - ATKI/LZ Atah Mahić)

U prošlosti je skoro svaka mahala u Tuzli imala svoju česmu (Kujundžusa, Saračuša, Podajamuša, Strugovnik i dr.). Gradska (čaršijska) česma je izgrađena i puštena u upotrebu 22. 9. 1888. godine. Izgrađena je u maurskom stilu od klesanog kvalitetnog kamena sa 6 slavina i postavljena na platou ispred Čaršijske džamije. Vremenom je oronula i ispucala pa su je 1946. godine porušili uz obećanje da će napraviti novu. Ipak, Tuzlaci su čekali više od 40 godina na njenu ponovnu izgradnju.

Česma je bila i na spisku Zavoda za zaštitu spomenika. Najzad je u februaru 1988. godine donesena odluka o postavljanju česme na staro mjesto. U okviru Programa revitalizacije stare gradske čaršije finansiranje ponovne izgradnje gradske česme su podržali Fond za slijeganje terena, Kompred OOUR Vodovod Tuzla i SIZ komunalnih djelatnosti Tuzla, a izvođač radova je bilo Građevinsko preduzeće "Vranica". Ukupan iznos izgradnje gradske česme je iznosio 76 miliona dinara.

Svečano otvaranje izgrađene gradske česme je upriličeno 1. 10. 1988. godine u povodu obilježavanja Dana oslobođenja grada Tuzle. Čast da česmu pusti u upotrebu je imao umjetnik Dragiša Trifković, koji je duži period zajedno sa novinarima Fronta slobode javno i glasno tražio da gradske vlasti vrate gradsku česmu nostalgичnim građanima. Prvu čašu vode je popio predsjednik Skupštine općine, dr. Mirza Muradbegović.

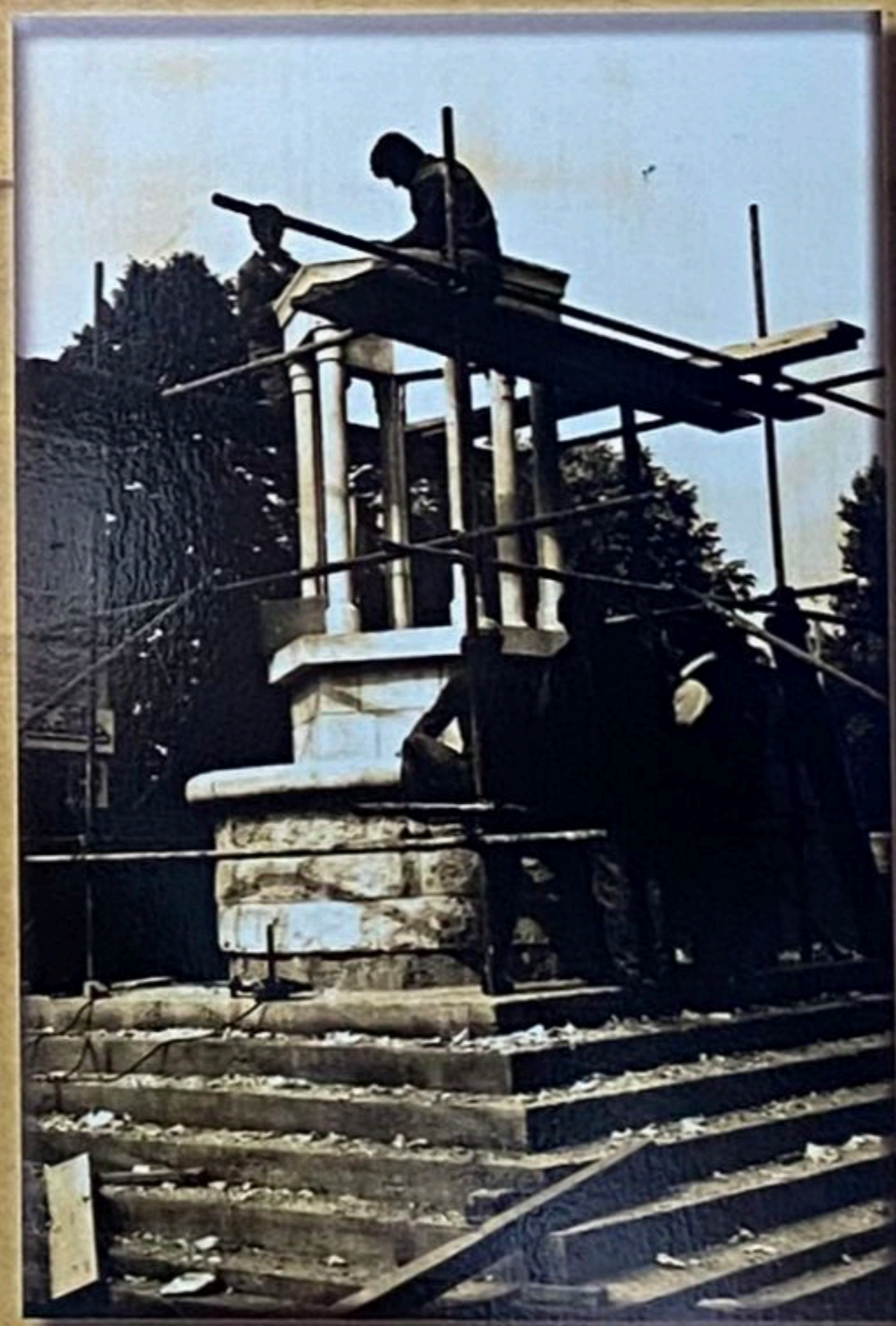
Gradska česma i danas krasí grad i predstavlja prepoznatljiv simbol Tuzle.

Razglednica sa motivom Čaršijske džamije i česme. (BiH - ATKI/LZ Zoran Tarade)

Novinski članak o rekonstrukciji Čaršijske česme. ("Front slobode", 29.7.1988. godine)

Fotografija izgradnje gradske česme, ljeto 1988. godine. (BiH - ATKI/FS)

OTVORENA GRADSKA ČESMA
LJEPOTICA
PONOVO NA STAROM MJESTU

U okviru programa obilježavanja svečanosti oslobođenja grada u srbotu je nakon sjednice Skupštine općine otvorena i stara, a opet, nova gradska česma koja je neposredno iz rata srušena zbog posljedica slijeganja. Na otvaranju česme govorila je predsjednica Izvršnog odbora Skupštine općine Tuzla Silva SAVINOVIĆ.

Ova ponosna ljepotica kako su je u gradu nazivali zaslužila je takvo ime. To je potvrdila i izložba izuzetno vrijednih objekata u Zagrebu, davne 1933. godine. Upravo u to vrijeme na česmi su se pojavile velike pukotine i pojedini su se dijelovi počeli odvajati. Zbog toga je Gradsko vijeće odlučilo da česmu prezida i da svaki kamen obilježi. Sve to prekinuo je drugi svjetski rat kog pamti ova česma. Pamti ova česma okupatorsku vlast, pamti herojsku borbu naših naroda i narodnosti za slobodu, jedinstvo i zajedništvo, pamti i najljepši i najsrećniji dan 2. oktobar, kada je prije 45 godina grad oslobođen.

Najviše zahvaljujući želji i nastojanju da se sačuva staro gradsko jezgro sa svim svojim oblikovnim i ambijentalnim vrijednostima, da se urbano i arhitektonski poveže istočni i zapadni dio grada, i da se sačuva dio stare Tuzle koja će ostati mladima kao dio kulturne i istorijske baštine izrađen je Program revitalizacije stare gradske čaršije. Tako je i obnovljena gradska česma za što je najviše zaslužan i Dragiša Trifković koji je imao čast da prečez vrpču na ovom novom objektu. Vode s česme prvi se nabio prvi čovjek općine dr. Mirza MURADBEGOVIĆ.

Novinski članak o otvaranju gradske česme. ("Front slobode", 7. 10. 1988. godine)

Fotografija gradske česme iz 1937. godine. Autor fotografije Stanoje Bojović. (BiH - ATKI/LZ Atah Mahić)

Fotografija gradske česme sa početka devedesetih godina dvadesetog stoljeća. (BiH - ATKI/FS)

Austrijska pošta

Tuzlanka se Sarajkama hvali,
Da je okom goru zapalila,
Drinu vodu suzom zamutila,
A ljepotom bega zanjela.

Austrougarska uprava je na polju telekomunikacijskog saobraćaja Bosne i Hercegovine napravila pomake u smjeru njihovog poboljšanja, napredovanja, stabilizacije, prevashodno u tehničkom smislu. Do dolaska Austro-Ugarske u Tuzlu je postojala pošta (1864) i telegrafska stanica (1866). Godine 1878. otvorena je i prva moderna pošta i ekspozitura pod službenim nazivom *Feldpost Leitung 4*, Dolnja Tuzla. Poštanska služba je za vrijeme Austro-Ugarske bila pod vojnim upravljanjem sve do 1918. godine, ali se njome koristilo i civilno stanovništvo.

Početakom XX vijeka Tuzla postaje poznati industrijski centar i potrebe građana za kvalitetnim poštanskim komunikacijama postaju sve veće. To je prouzročilo da se 1907. godine izgradi namjenska zgrada pod nazivom *Vojno-poštansko-telegrafski ured*. Tuzlanskim građanima zgrada je ostala poznata kao *Austrijska pošta*. Carsko i kraljevsko državno ministarstvo rata, u vezi sa realizacijom izgradnje zgrade pošte i telegrafa u Donjoj Tuzli, uputilo je Carskoj i kraljevskoj Direkciji vojne pošte i telegrafa u Sarajevu uvjete u vezi sa gradnjom zgrade. U ponudi Štedne zadruge, odnosno Udruženja za štednju i zajam službenika Vojne pošte i telegrafa sa kojom je Direkcija sklopila ugovor o gradnji, između ostalog, stoji:

- Zgrada se, kako je naznačeno u izvještaju sekretara pošta i telegrafa C. Von Kozmutza, trebala da gradi na placu preko puta Gimnazije.
- Za unutrašnji raspored prostora važio je građevinski plan, pri čemu se strogo trebalo držati programa da službeni stan direktora ureda bude tačno lociran i odvojen od ostalih prostorija.
- Godišnja najamnina je sa 5.600 kruna, u četvrtgodišnjim ratama, unaprijed utvrđena. Ugovor za najamninu službene zgrade utvrđen je obrascem ugovora i zaključen na 10 godina.

Planove za izgradnju zgrade izradio je arhitekta Wilchem Dvoržak u periodu od 1906 do 1907. godine. Projekti su pregledani i potvrđeni potpisom arhitekta Karla Paržika, građevinskog savjetnika Građevinskog odjeljenja Zemaljske vlade u Sarajevu.

Pošta je u takvoj zgradi radila do 1945. godine kada je usljed usloženosti poslova i potrebe za proširenjem i osavremenjavanjem službe, izgrađena nova zgrada na Bulevaru. Nakon toga, u zgradi Austrijske pošte jedan vremenski period bila je smještena i Uprava prihoda, do 1967. godine, kada se u zgradu pošte useljava i Narodna biblioteka.

Godine 1976. već se počinje govoriti o potrebi preseljenja Narodne biblioteke u drugu zgradu zbog dotrajalosti i neuslovnosti zgrade Austrijske pošte. Međutim, do napuštanja zgrade dolazi tek 1989. godine. Tu se završila njena historija korištenja, zgrada je izgubila bilo koju namjenu i prepuštena je propadanju što zbog slijeganja tla što zbog neodržavanja i prepuštanosti „zubu vremena“. Svoju tužnu sudbinu dočekala je potpuno oronula i neugledna 22. 10. 2015. godine, kada je potpuno srušena. Njeno mjesto ostalo je još uvijek prazno.

Razglednica sa motivom zgrade vojne pošte i telegrafa sagrađena 1907. godine, po projektu Wilchem Dvoržaka (BiH - ATKI/FTG Z)

Fotografija zgrade Austrijske pošte u Tuzli. U periodu od 1967. do 1989. godine u zgradi je bila smještena Narodna biblioteka Tuzla. (BiH - ATKI/FTG Z)

Fotografija na kojoj je vidljivo loše stanje zgrade. Ista je srušena 2015. godine. (BiH - ATKI/FTG Z)

Novinski članak o poštanskoj službi i njenim zgradama u Tuzli. ("Front slobode", 1. 11. 1960. godine)

Zgrada Austrijske pošte je postala neuslovna i neodgovarajuća za rad Narodne biblioteke, pripremaju se planovi za napuštanje zgrade. ("Front slobode", 20. 4. 1976. godine)

Fotografija rušenja zgrade Austrijske pošte/Narodne biblioteke, 22.11.2015. godine. (BiH - ATKI/FTG Z)

Velika gimnazija u Tuzli

Donju Tuzlu opasala guja
Milla glavu na Džindić mahalu
A repinu vrgla na Gradinu
Pogled baca na Staru kapiju...

Razglednica iz austrougarskog perioda sa motivom Velike gimnazije u Tuzli. (BiH - ATKI/LZ Atah Mahić)

Fotografija zgrade Velike gimnazije u Tuzli. (BiH - ATKI/FIG Z)

Fotografija Velike gimnazije u Tuzli sa lijeve, bočne strane. (BiH - ATKI/FIG Z)

Vremeplov Uređuje: DRAGISA TRIFKOVIC

Velika gimnazija u Tuzli

Gradsko vijeće u Tuzli pokrenulo je početkom 1899. godine pitanje osnivanja gimnazije. Kao lika je grad bio zainteresovan za ovu školu videli se po odluci da će i sam dati značajna sredstva za izgradnju školske zgrade. Grad je donio takvu odluku iako se znalo da je Zemaljska vlada pare obezbijedila bez učestva opštine. Zemaljska vlada je podržala inicijativu grada, navodeći Zemaljskom ministarstvu podatke da je ovo sjedište najbrojnijeg i najbogatijeg okruga.

Gimnazija je otvorena školske 1899/1900. godine. Otvorena je na najsveteliji način. Prvog septembra na okupu su bili najugledniji ljudi tadašnje Tuzle kao i predstavnici vojnih, civilnih i vjerskih vlasti. Okružni prestojnik je sa velikim oduševljenjem poslao izvještaj Vladi, posebno nagovještavajući da od ukupno 75 učenika, koji su položili prijemni ispit, osam-
naest njih potiču iz muslimanskih porodica.

Prvi direktori škole bili su Dragutin Kuduh, zatim Josip Ajzeli, Josip Novak, Tugomir Alajpović i Luka Zdravčić. Od poznatijih profesora, u ovoj školi su do prvog svjetskog rata radili: Stjepan Strodi, Viktor Pogačnik, Šćepan Getić, Lazar Kondić, Veljko Vujanović, Stevan Zakula, Ante Lovrić, Kosta Uremović, Ante Figurić i drugi.

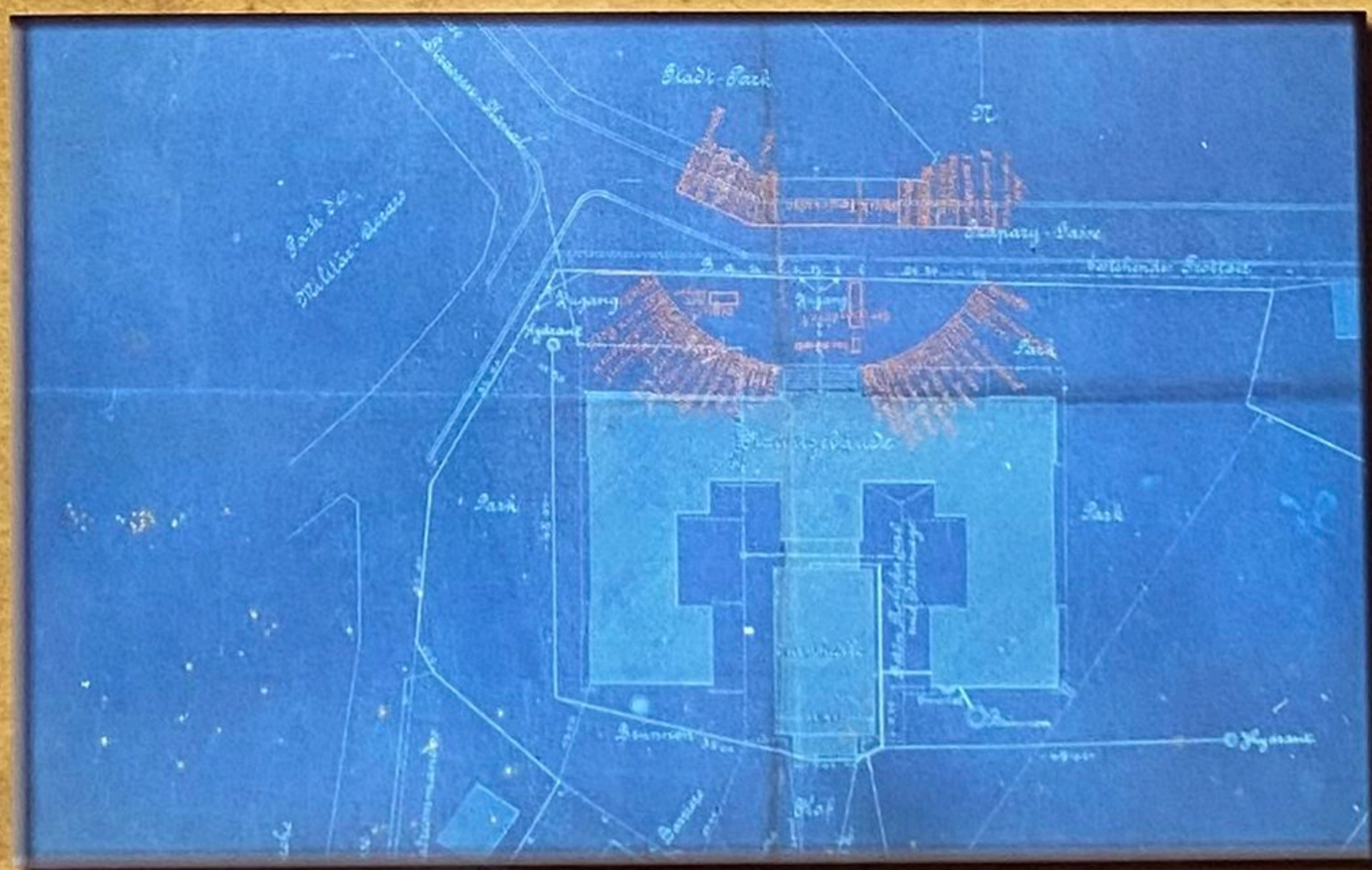
Tekst o Velikoj gimnaziji u lokalnoj štampi. ("Front Slobode", 8.2.1980. godine)

Zahtjev za otvaranje gimnazije u Tuzli uputilo je Gradsko vijeće Tuzle Zemaljskoj vladi u Sarajevu 1899. godine. Vijeće je stavilo na raspolaganje 80.000 guldena za izgradnju školske zgrade s ciljem da se njegova molba što prije riješi. Pošto je Tuzla bila sjedište najvećeg okruga u Bosni i Hercegovini, Zemaljska vlada je ovu molbu preporučila Zajedničkom ministarstvu finansija u Beču i nakon dobijene saglasnosti, gimnazija je otvorena 1899. godine. Svečano otvaranje obavio je okružni predstojnik Fridrich Foglar. Škola je dobila naziv Velika gimnazija u Tuzli, a nastava je prvobitno izvođena u zgradi nekadašnje Ruždije koja se nalazila na Vilsonovom trgu, današnjem Trgu slobode. Nova školska zgrada izgrađena je 1905. godine. Za njenu izgradnju utrošeno je 700.000 kruna. Nova škola se nalazila na prostoru između Skvera i današnje zgrade Muzičke škole u Tuzli. Projektant i graditelj nove školske zgrade Velike gimnazije bilo je arhitektonsko-građevinsko preduzeće „Cordignano i Candotti“ iz Tuzle.

Zgrada je bila dvospratna i imala je troja ulazna vrata. Iz ulaznog hola sa stubovima, s desne i lijeve strane, nalazili su se široki hodnici kojim se išlo u kabinete škole. Velika sala u kojoj su se održavale svečane priredbe nalazila se na drugoj strani. Niz stepenice iz hola išlo se u gimnastičku salu na čijem je ulazu bilo napisano „Mens sana in corpore sano“ (U zdravom tijelu zdrav duh). Stepenice kojima se išlo na prvi i drugi sprat bile su vrlo široke. Na prvom spratu nalazila se zbornica i u nju učenici nisu smjeli ulaziti. Na ovom spratu, lijevo i desno, širokim hodnicima na čijim su se zidovima nalazile slike iz grčke i rimske kulture, odlazilo se u učionice i kabinete za fiziku i hemiju. Na drugom spratu bile su svijetle i vrlo uređene učionice. Ovo impozantno zdanje odlikovalo se jedinstvom sadržaja i forme. Zgrada je privlačila pažnju prolaznika, a dodatno su efekat povećavali i prostrano dvorište sa uređenim travnjakom i raznovrsnim rastinjem.

Čitav gimnazijski kompleks bio je u željeznoj ogradi sa betonskim stubovima. Nastava u ovoj zgradi odvijala se sve do 1961. godine, kada se zbog slijeganja terena na kome se nalazila, morala preseliti u drugu zgradu.

Zgrada Velike gimnazije porušena je 1966. godine. Njena fiskulturna sala, napuštena i devastirana, ostala je sve do 2008. godine, kada je i ona srušena.

Nacrt objekta Velike gimnazije u Tuzli. (BiH - ATKI/SOT)

Današnji izgled prostora gdje se nalazila Velika gimnazija u Tuzli (2017. godina). (BiH - ATKI/FIG Z)

Katolička crkva u Tuzli

*I dok Tuzla spava u dolini,
Ja na Banji ljubim u tišini...*

Panorama Tuzle iz 1885. sa katoličkom crkvom na Trnovcu u desnom donjem uglu.
(BiH - ATKI/FTG Z)

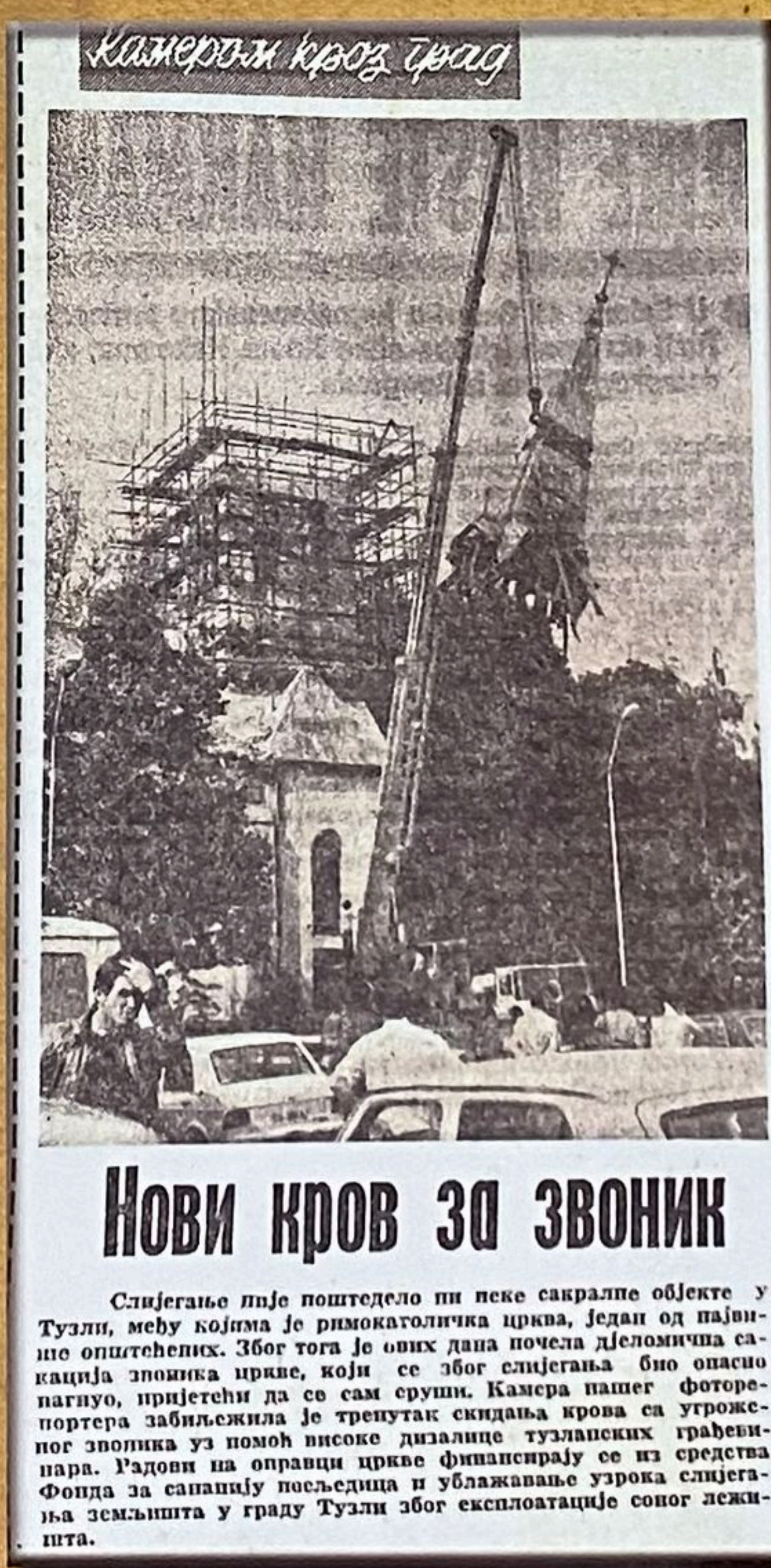

Razglednica sa motivom crkve iz 1933. godine.
(BiH - ATKI/ L.Z. Samil Nedžibović, od fra Zvonimira Bošnjakovića)

Prva katolička crkva u Tuzli izgrađena je na Trnovcu od 1871. do 1873. godine. Objekat je građen od kamena i cigle. Crkvu je tada vodio velečasni fra Augustin Slišković koji je pokrenuo inicijativu za gradnju i tražio finansijska sredstva. Crkva je izgrađena od novca sakupljenog od naroda, osmanske vlasti u Bosni i Hercegovini i donacije Nj. V. Franje Josipa I. Iako je bila dobre gradnje, od tvrdog materijala, podzemne slane vode su pomijerajući zemljište ispod crkve narušile stabilnost objekta, ugrožavajući živote svećenika i vjernika. Crkvu su prestali koristiti 1890. godine, a 4. 11. 1891. godine započelo je rušenje crkve, zbog bojazni da će se srušiti sama tokom zime, a fra Stjepo Ikić, mjesni župnik, je započeo pripreme za gradnju nove crkve.

Staru crkvu na Trnovcu je P. Rovinski u djelu „Zapažanja za vrijeme putovanja po Bosni 1879. godine“ (San Petersburg 1880) opisao: „Katolička crkva stoji potpuno odvojeno ispod brega, van grada. Ona je prostrana: dugačka 12 i široka 7 hvata sa oltarom prema istoku. Iznutra je, očigledno, još nepotpuna i nezavršena. Ikona skoro da nema, osim onih na oltaru.“

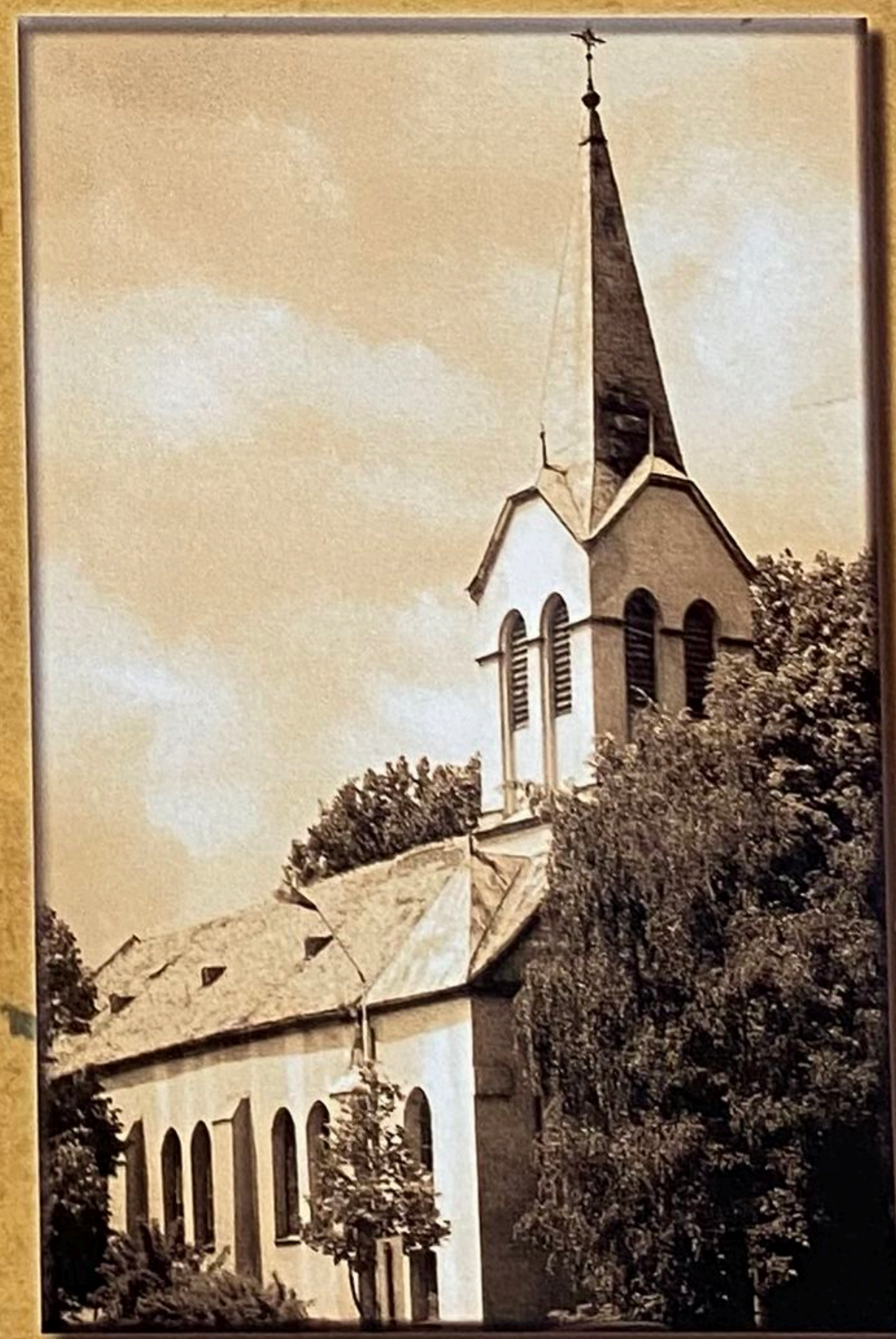
Nova katolička crkva Svetog Petra i Pavla u Tuzli je sagrađena 1893. godine u parku, u blizini Apelovog trga (danas Trg slobode). Projekat za crkvu u neogotičkom stilu izradio je Josip Vancaš. Nažalost i ova crkva je pretrpjela znatna oštećenja zbog slijeganja terena kao i ostali objekti na tom području. Tako je u oktobru 1980. godine bio saniran krov crkve, jer se opasno nagnuo i prijetilo obrušavanjem. Crkva ipak nije odoljela posljedicama slijeganja te je potpuno srušena u maju 1987. godine. U toku je izgradnja objekta crkve sličnog izgleda i to će biti treći objekat, nakon gradske česme i zgrade Barok, koji je ponovo izrađen prema skicama ranije porušenih objekata na istom mjestu.

NOVI KROV ZA ZVONIK

Slijeganje nije pošteđelo ni neke sakralne objekte u Tuzli, među kojima je rimokatolička crkva. Jedan od najvažnije opštećenih. Zbog toga je ovaj dan počela demontaža sa kacija zvonika crkve, koji se zbog slijeganja bio opasno nagnuo, prijeten da se sam sruši. Kamera našeg fotoreportera zabilježila je trenutak skidanja krova sa utrošenog zvonika uz pomoć visoke dizalice tuzlanskih građevinara. Radnici na opravci crkve finansiraju se iz sredstava Fonda za sanaciju posljedica i ublažavanje uzroka slijeganja zemljišta u gradu Tuzli zbog eksploatacije sonog ležišta.

Članak iz novina o renoviranju krova i zvonika crkve.
(„Front slobode“, 3. 10. 1980. godine)

Objekat rimokatoličke crkve u Tuzli, srušen 1987. godine.
(BiH - ATKI/FTG Z)

Izgled katoličke crkve koja se gradi na lokaciji porušene, stare crkve.
Fotografija iz juna 2017. godine.
(BiH - ATKI/FTG Z)

Trgovačka akademija u Tuzli

Arhivska dokumentacija i pisani dokumenti navode da su zgradu Trgovačke akademije - škole u Donjoj Tuzli gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti, vlasnici građevinske kompanije Cordignano i Candotti. Zgrada škole je završena 1902. godine, a proširena 1945. godine. Objekat je 2024. u funkciji, a koristi ga Elektrotehnički fakultet Tuzla.

Hrvatski dom u Tuzli

O graditeljskim uspjesima obitelji Gojo u Tuzli nema pisanih dokumenata. Usmena predanja članova obitelji kazuju da su Hrvatski dom u Tuzli gradili graditelji iz obitelji Gojo. Izgradnja zgrade Doma završena je 1928. godine, naredne godine je dograđena dvorana.

Razglednica Hrvatskog doma Tuzla 1930.

Radilište Hrvatskog doma, nadzor Lucijan Gojo.

Zgrada "Čik" u Tuzli

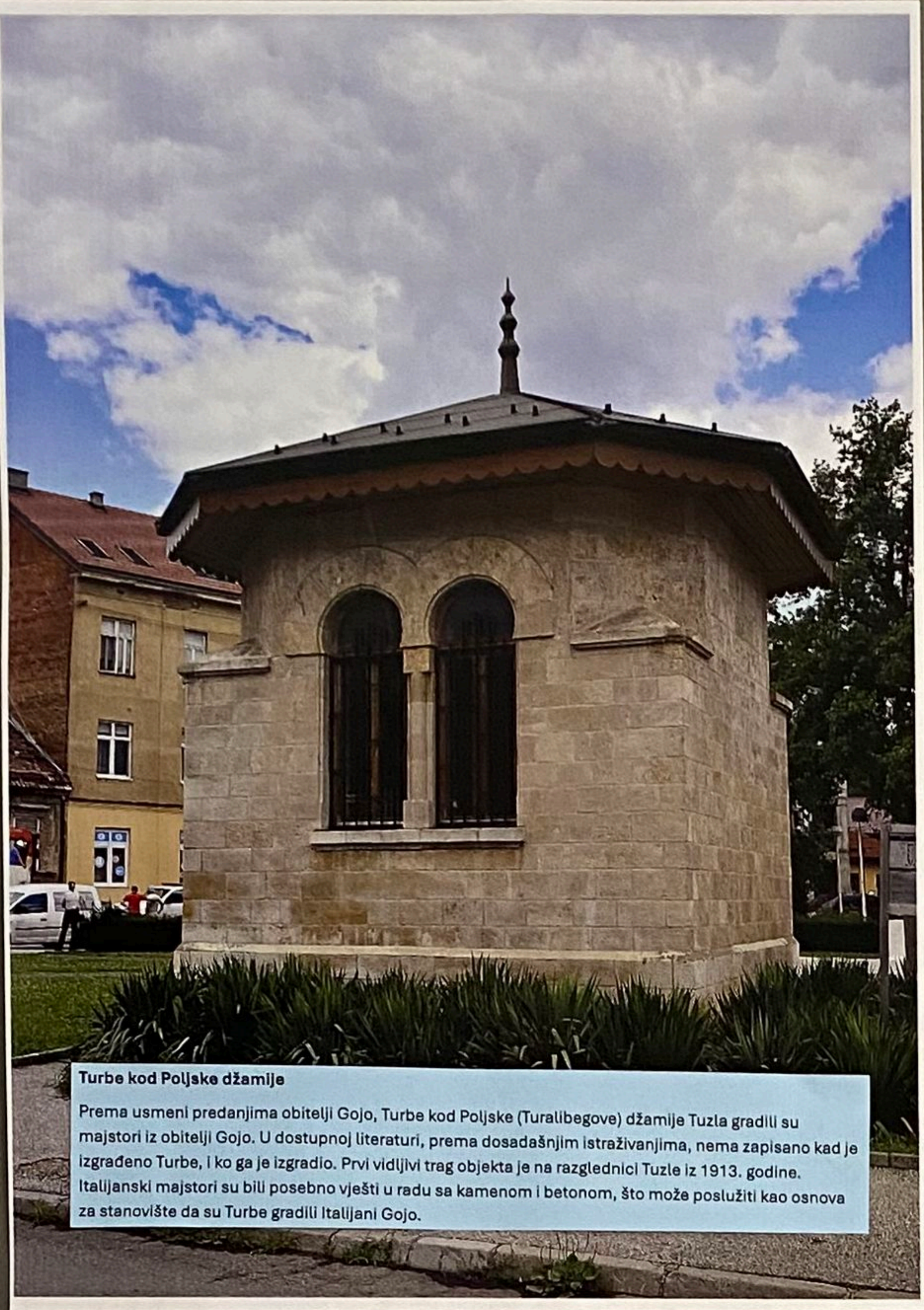
Arhivska dokumentacija i pisani dokumenti navode da su stambeno-poslovni objekat u neposrednoj blizini „Kapije“ gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti. Građena je u periodu od 1902-1905. u vrijeme intenzivne gradnje u centru grada. Poznata je po prodavnici obuće „Čik“ čiji prostor je godinama bio u zgradi. Intervencijom u prizemlju fasada objekta je bitno narušena, a kasnije je nadzidan još jedan polu-sprat. Danas je to moderna, obnovljena zgrada u kojoj je ugostiteljski objekat.

Gambergerova kuća u Tuzli

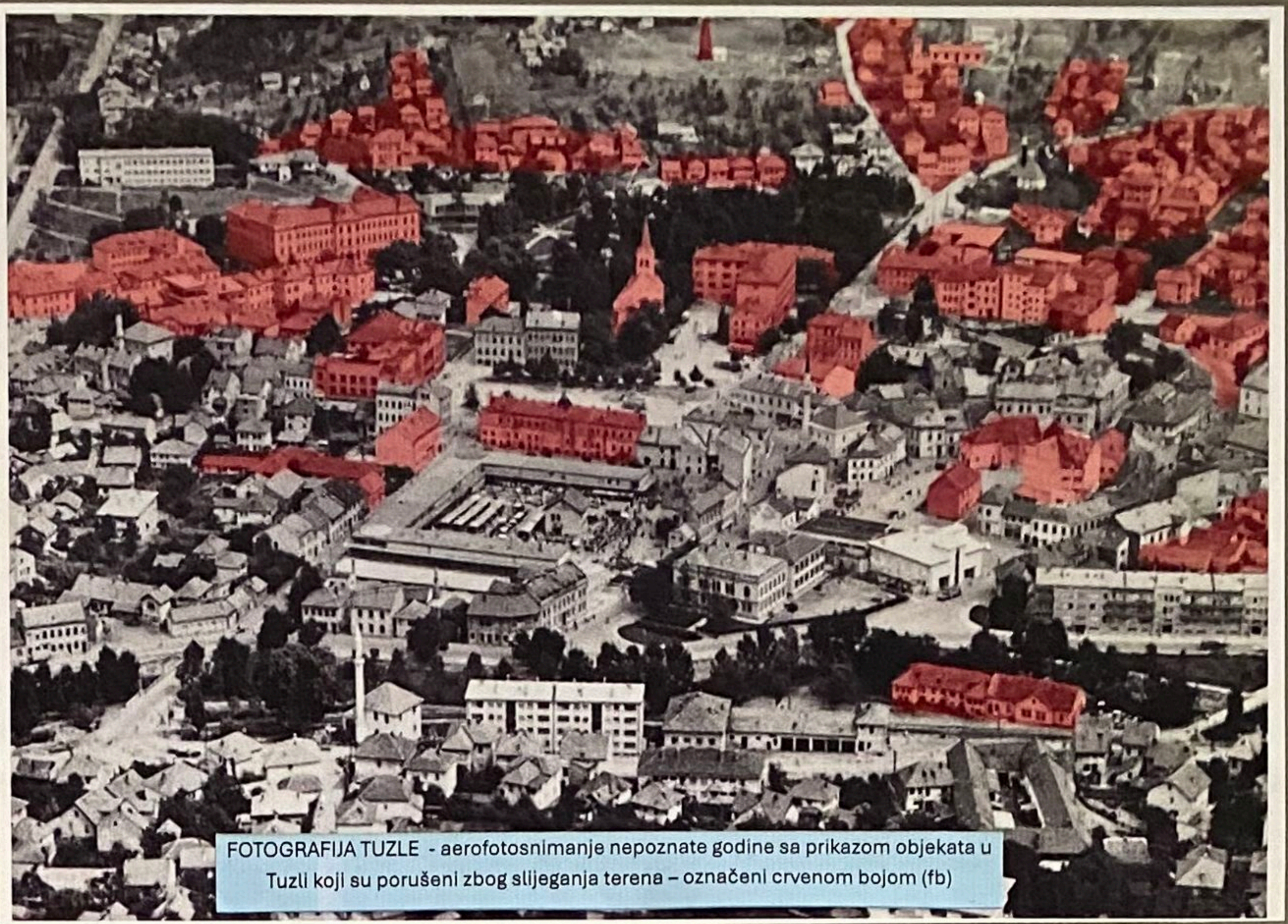
Arhivska dokumentacija i pisani dokumenti navode da su stambeno-poslovni objekat u pozadini trgovinskog objekta Goldstein (kasnije Putnik) gradili italijanski poduzetnici Cordignano i Candotti. Objekat je građen prije 1900. godine. U prizemlju je inicijalno bila mehanička radionica "Gamberger", a na spratu stambeni prostor iste obitelji. Kasnije je u prizemlju objekta dugo je radila kafana "Balkan", a u novijem vremenu u prizemlju je casino klub i ugostiteljski sadržaj. S obzirom da je objekat izgrađen u pozadini Goldsteina, nije bio vidljiv na razglednicama Tuzle.

Fotografije objekta 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović

Turbe kod Poljske džamije

Prema usmenim predanjima obitelji Gojo, Turbe kod Poljske (Turatibegove) džamije Tuzla gradili su majstori iz obitelji Gojo. U dostupnoj literaturi, prema dosadašnjim istraživanjima, nema zapisano kad je izgrađeno Turbe, i ko ga je izgradio. Prvi vidljivi trag objekta je na razglednici Tuzle iz 1913. godine. Italijanski majstori su bili posebno vješti u radu sa kamenom i betonom, što može poslužiti kao osnova za stanovište da su Turbe gradili Italijani Gojo.

FOTOGRAFIJA TUZLE - aerofotostimanje nepoznate godine sa prikazom objekata u Tuzli koji su porušeni zbog slijevanja terena – označeni crvenom bojom (fb)

Kuća Sijerčića

Prema usmenim predanjima, stambena kuća Sijerčića u Đinđić mahali, Tuzla, izgrađena je 1913. za potrebe obitelji Sijerčić koje je živjela u kući do napuštanja objekta sedamdesetih zbog slijevanja terena. Kuća i danas egzistira, ali je u ruševnom stanju i nema upotrebnu vrijednost. Nije poznato koji Italijani su gradili kuću.

Fotografija kuće, 2024. Fotograf Tihomir Knežiček.

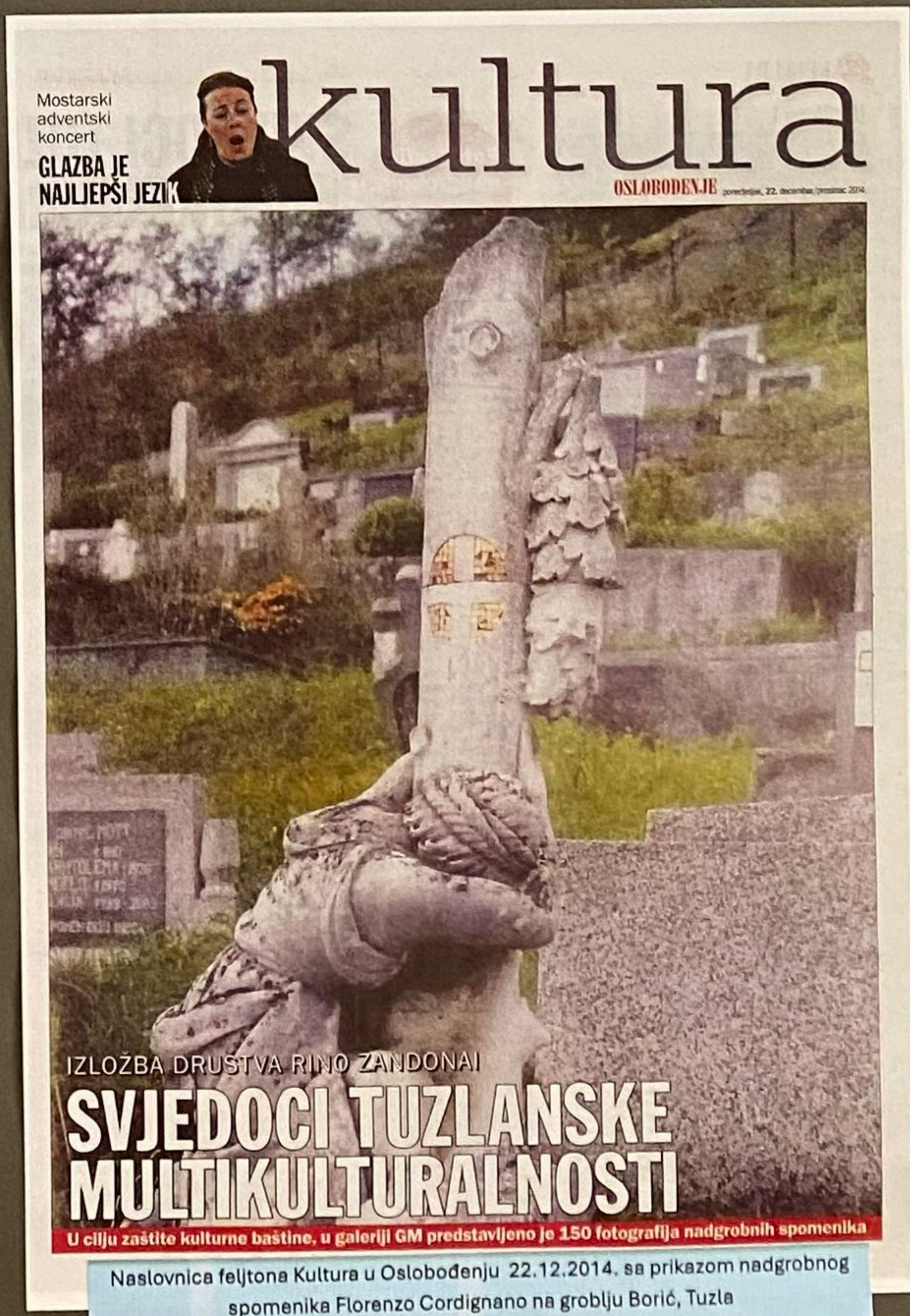

Gradsko česma

Prema usmenim predanjima obitelji Mott, Gojo, Daidon i Bancker, Gradsku česmu u Tuzli gradili su Italijanski majstori. Italijanski majstori su bili posebno vješti u radu sa kamenom, što može poslužiti kao osnova za stanovište da su tuzlanski Italijani gradili Gradsku česmu.

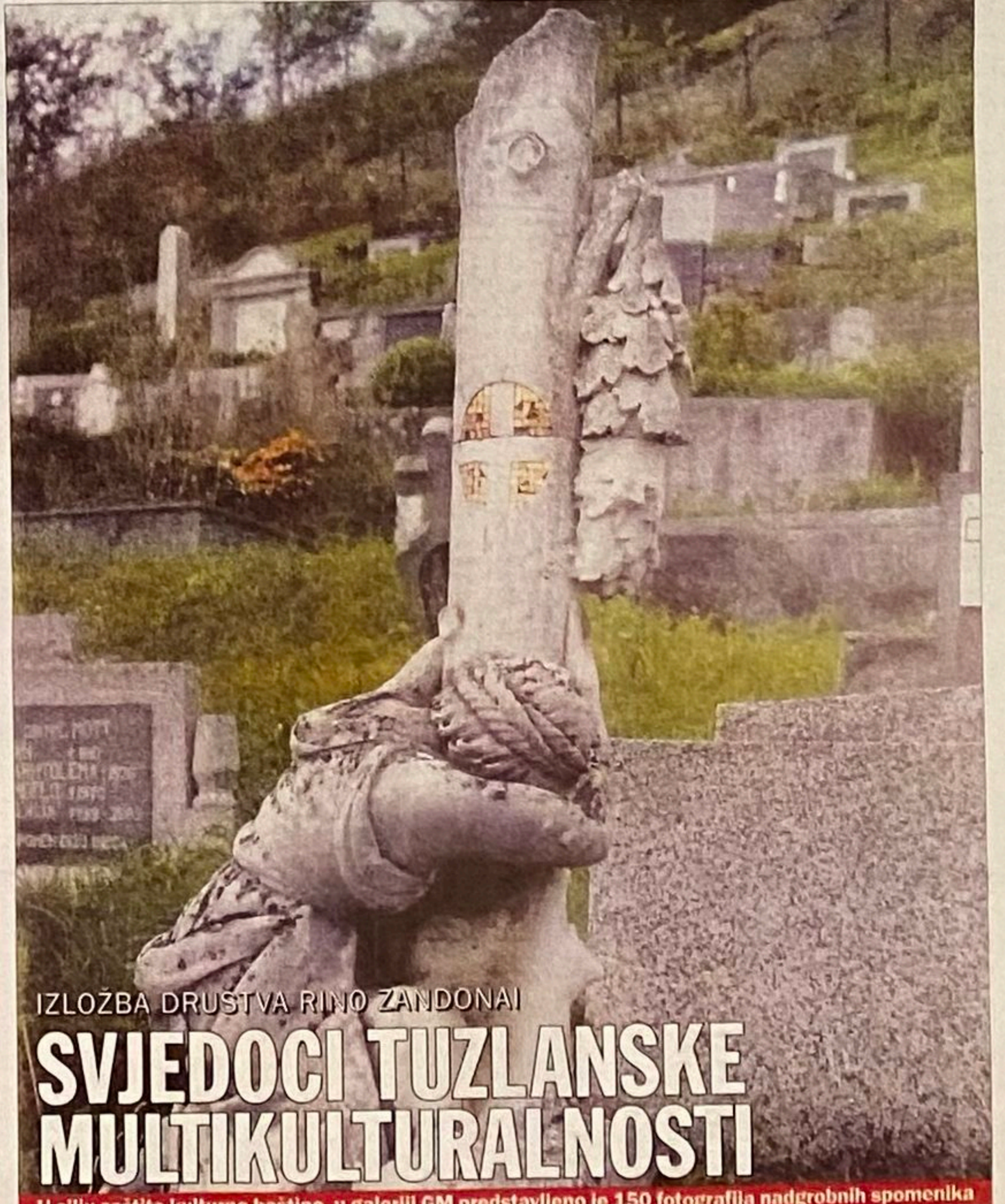
Fotografija prostora na kojem je nekad bila Katolička crkva, a danas replika crkve 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović

Mostarski adventski koncert
GLAZBA JE NAJLIEPŠI JEZIK

kultura

OSLOBODENJE 22. decembar, 2014.

IZLOŽBA DRUŠTVA RINO ZANDONAI
SVJEDOCI TUZLANSKE MULTIKULTURALNOSTI

U cilju zaštite kulturne baštine, u galeriji GM predstavljeno je 150 fotografija nadgrobnih spomenika

Naslovnica feljtona Kultura u Oslobodenju 22.12.2014. sa prikazom nadgrobnog spomenika Florenzo Cordignano na groblju Borić, Tuzla

Kuće blizanci na Golom brjegu u Tuzli

Prema usmenim predanjima, pred sami Prvi svjetski rat italijanski majstori su izgradili dvije identične, posebne kuće, u naselju Goli brjeg, u blizini pješačkog mosta preko Jale – Pasarele u Tuzli. Kuće su bile vlasništvo obitelji Kajtaž, a kasnije su se mijenjali vlasnici. Nije poznato koji Italijani su gradili ova da objekta koji i danas imaju svoje stanare. Fotografija kuće, 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović.

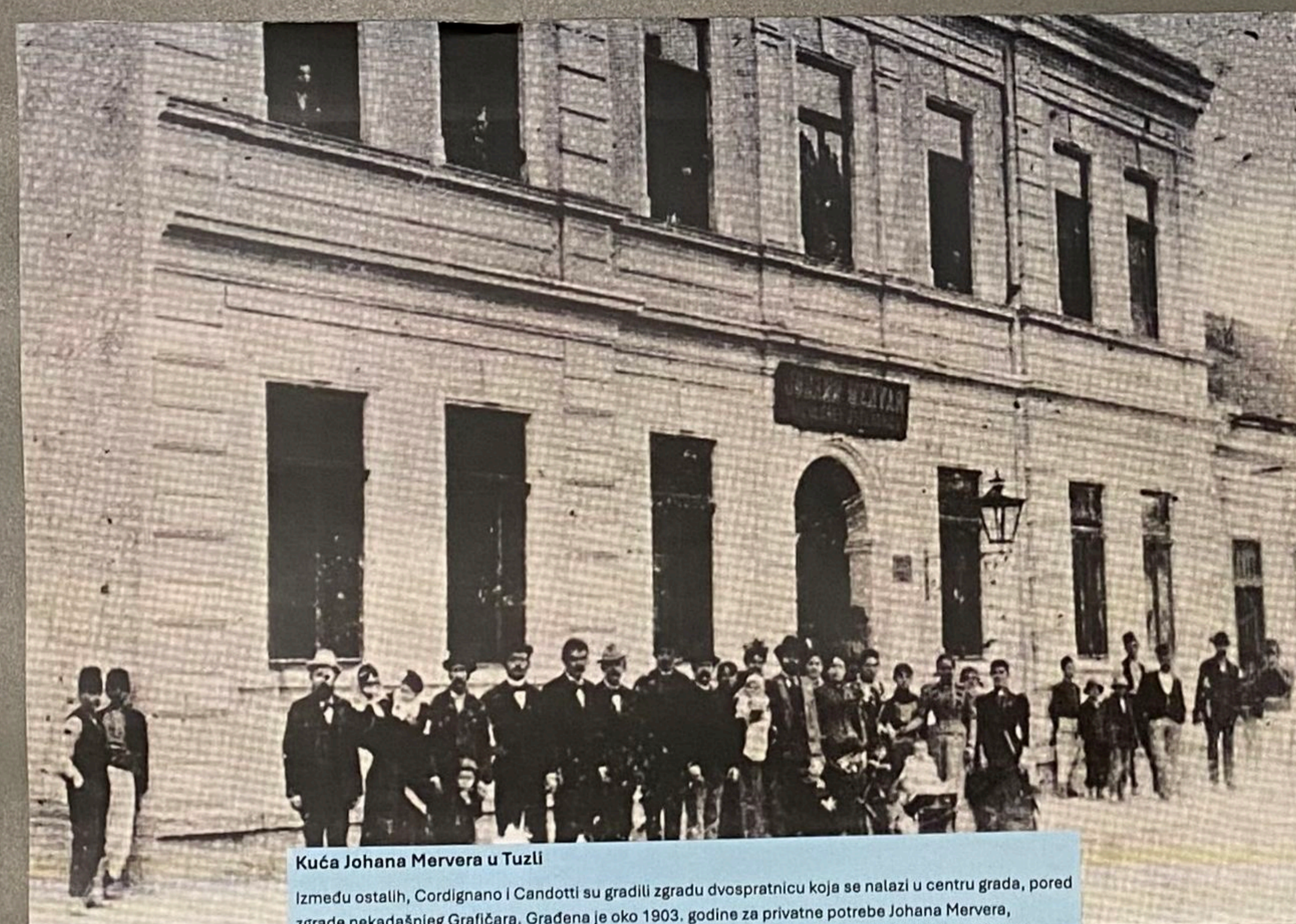

Jalska džamija

Jalska džamija (Mehmedagina ili Kizler, Hafiz-hanumina) temeljito je obnovila 1890. godine, a prema nekim izvorima i usmenim predanjima, renoviranje su radili italijanski majstori iz Tuzle. Za renoviranje munare visoke 32 metra, primijenili su tehniku obilježavanja kamenih blokova koji su nakon obrade postavljani na svoje izvorno mjesto. Italijanski majstori su bili posebno vješti u radu sa kamenom, što može poslužiti kao osnova za stanovište da su Jalsku džamiju renovirali tuzlanski Italijani, a velika je vjerovatnoća da su to radili Candotti.

Razglednice sa motivom Poljske džamije iz 1909. i u kasnijem periodu nepoznate godine.

Fotografija munare Poljske džamije 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović

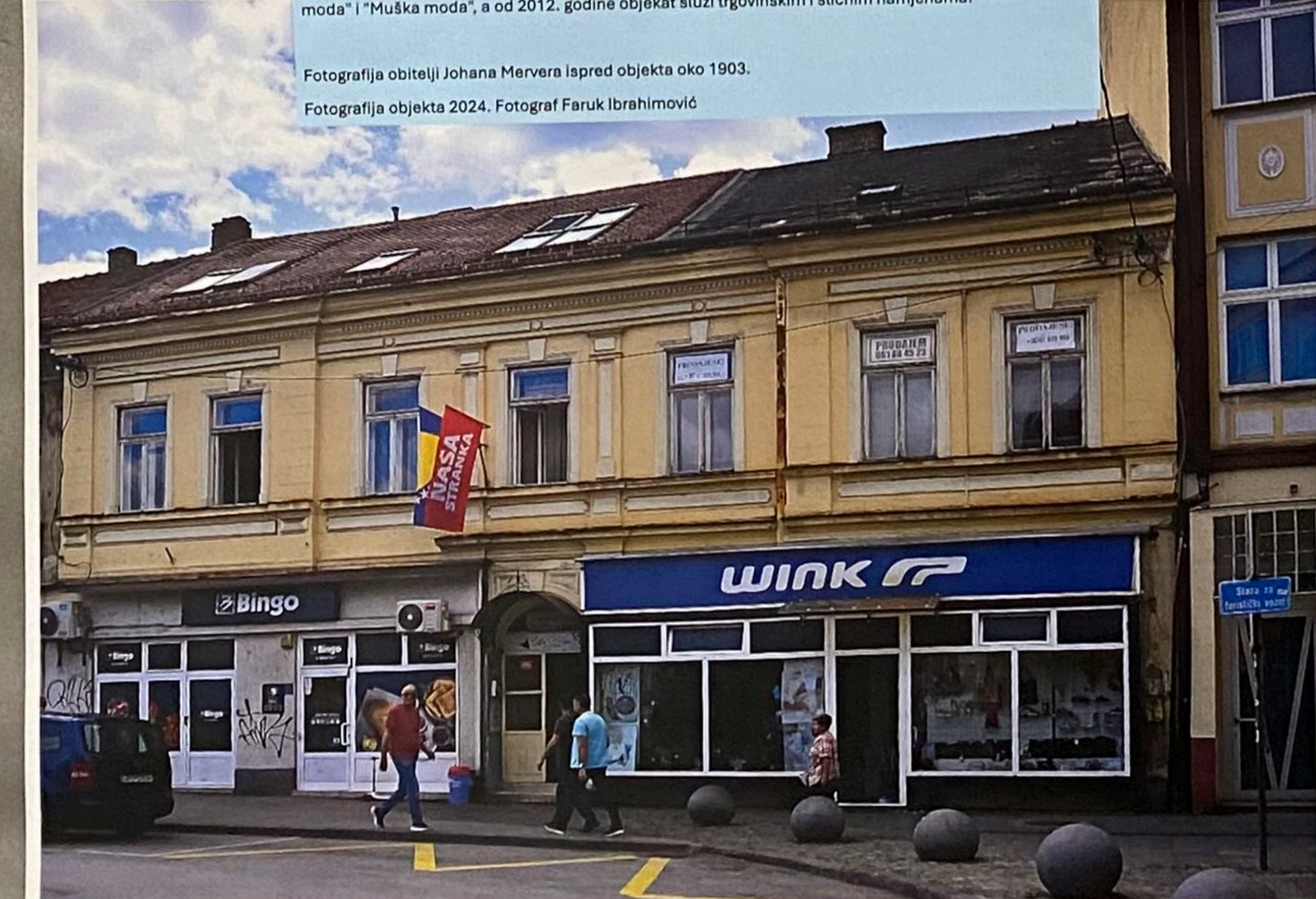

Kuća Johana Mervera u Tuzli

Između ostalih, Cordignano i Candotti su gradili zgradu dvospratnicu koja se nalazi u centru grada, pored zgrade nekadašnjeg Grafičara. Građena je oko 1903. godine za privatne potrebe Johana Mervera, obrtnika stolara i gradskog vijećnika u Tuzli. U objektu je dugo godina bila trgovina tekstilom "Ženska moda" i "Muška moda", a od 2012. godine objekat služi trgovinskim i sličnim namjenama.

Fotografija obitelji Johana Mervera ispred objekta oko 1903.

Fotografija objekta 2024. Fotograf Faruk Ibrahimović

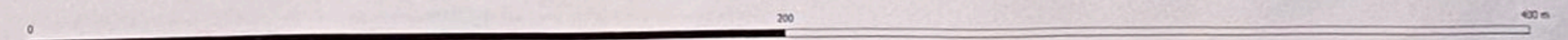

DIGITALNI ORTOFOTO SNIMAK GRADA TUZLE

LEGENDA

1. Gambergerova kuća u Tuzli	6. Kuća Candotti – Vila Maria u Tuzli	11. Kuće blizanci na Golom brijegu u Tuzli	16. Turbe kod Poljske džamije
2. Gradska česma	7. Kuća Cordignana u Tuzli	12. Okružna pošta	17. Velika Gimnazija u Donjoj Tuzli
3. Hrvatski dom u Tuzli	8. Kuća Johana Mervera u Tuzli	13. Stambena zgrada Pere Stokanovića u Tuzli	18. Zgrada "ČK" u Tuzli
4. Jalska džamija	9. Kuća Mott kod Gradskog parka Tuzla	14. Trgovačka akademija u Tuzli	19. Zgrada Srpskog fonda u Tuzli
5. Katolička crkva u Tuzli	10. Kuća Sijerčića	15. Trgovinski objekat Goldsteina u Tuzli	

Coordinate Reference System (CRS)
Name: EPSG:31408 - MGI 1901 / Balkans zone 6
Units: meters
Method: Transverse Mercator
Celestial body: Earth

CIRCOLO TARENTINO

TUZIA

**GRADITELJSKA OSTAVŠTINA
ITALIJANA
U BOSNI I HERCEGOVINI
IZLOŽBA FOTOGRAFIJA**

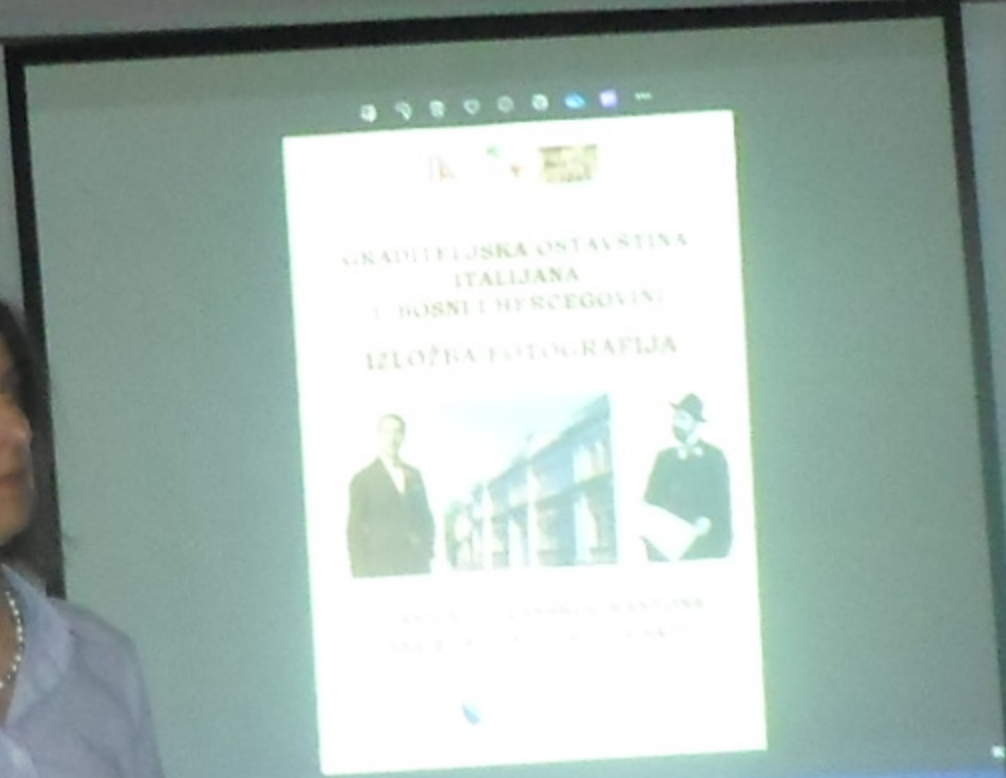
**JU ARHIV TUZLANSKOG KANTONA
SRIJEDA 21.8.2024. u 14 SATI**

PROJEKAT FINANSIRA

Ministarstvo civilnih poslova
Bosne i Hercegovine

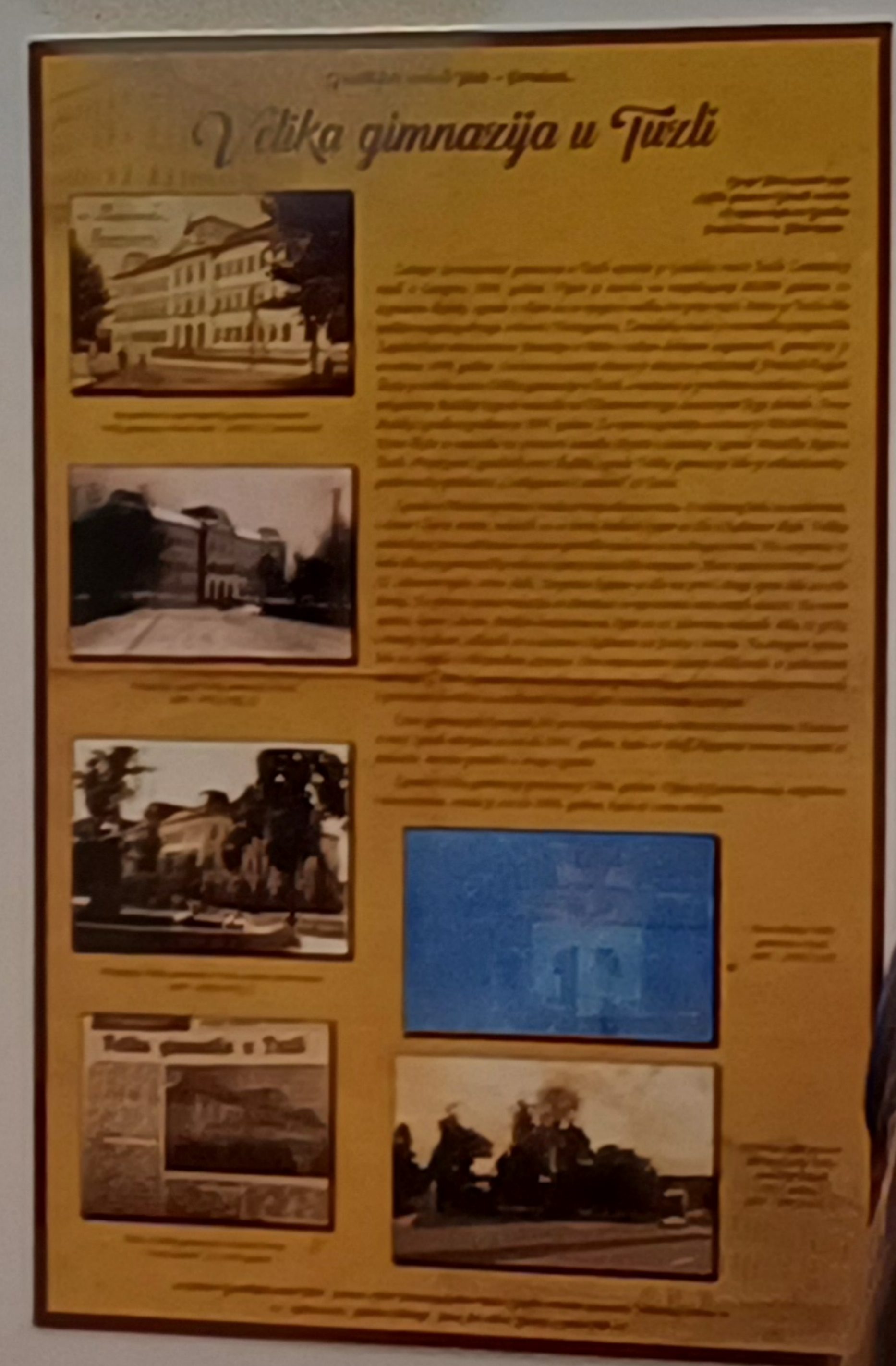
PODRŠKA PROJEKTU
Centar za kreativnu fotografiju
Tuzla, fotografije
Rudarsko projektovanje doo Tuzla,
aerofotogrametrijsko snimanje

OVAKI PROSTOR JE POD VIDEO NADZOROM

GRADITELJSKA OSTAVŠTINA
ITALIJANA
U BOSNI I HERCEGOVINI
IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

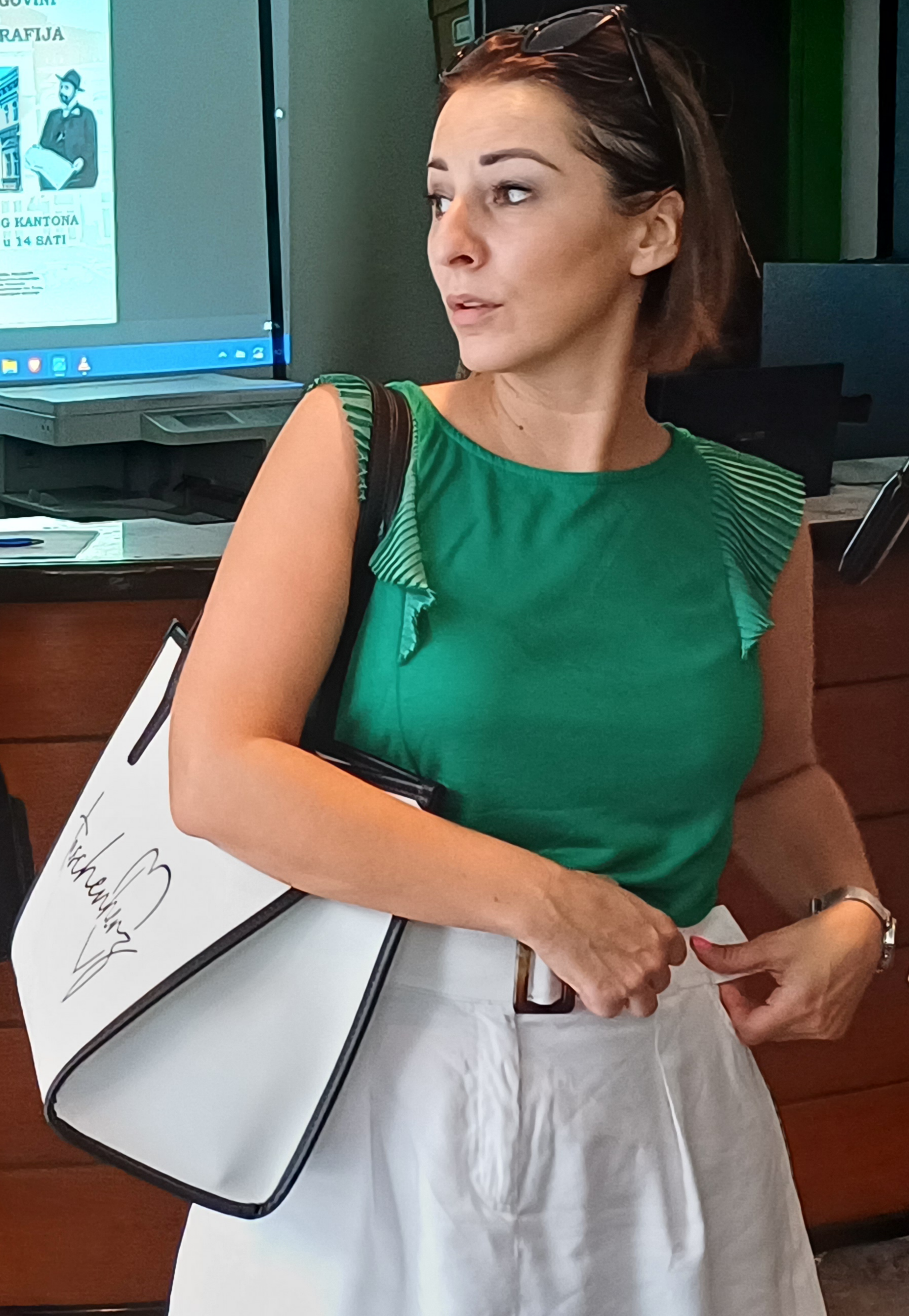
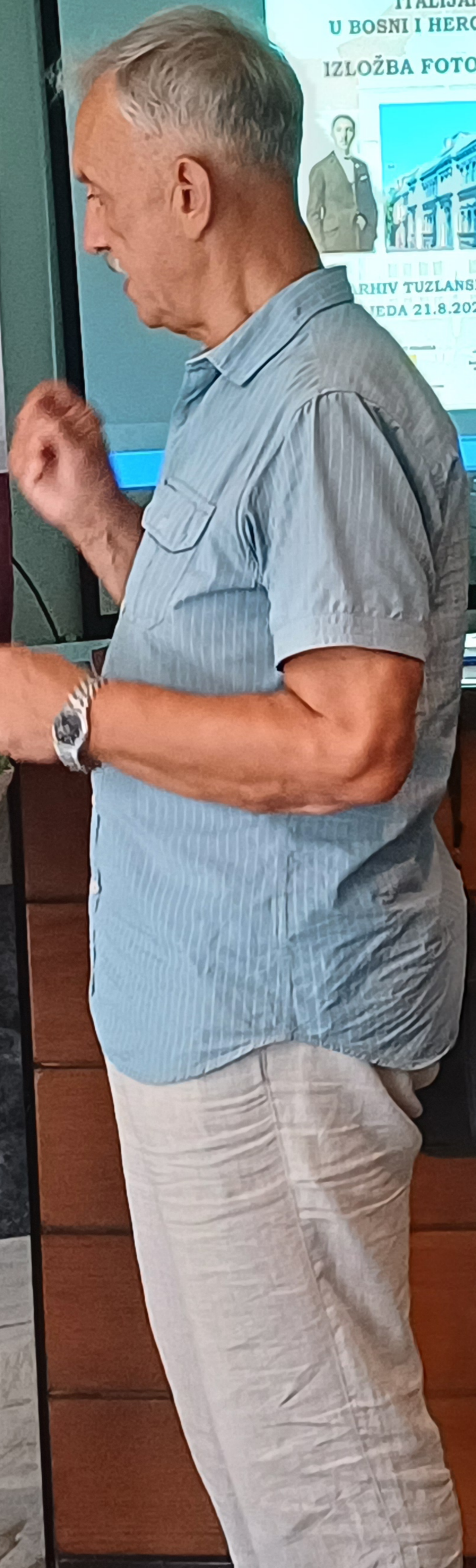

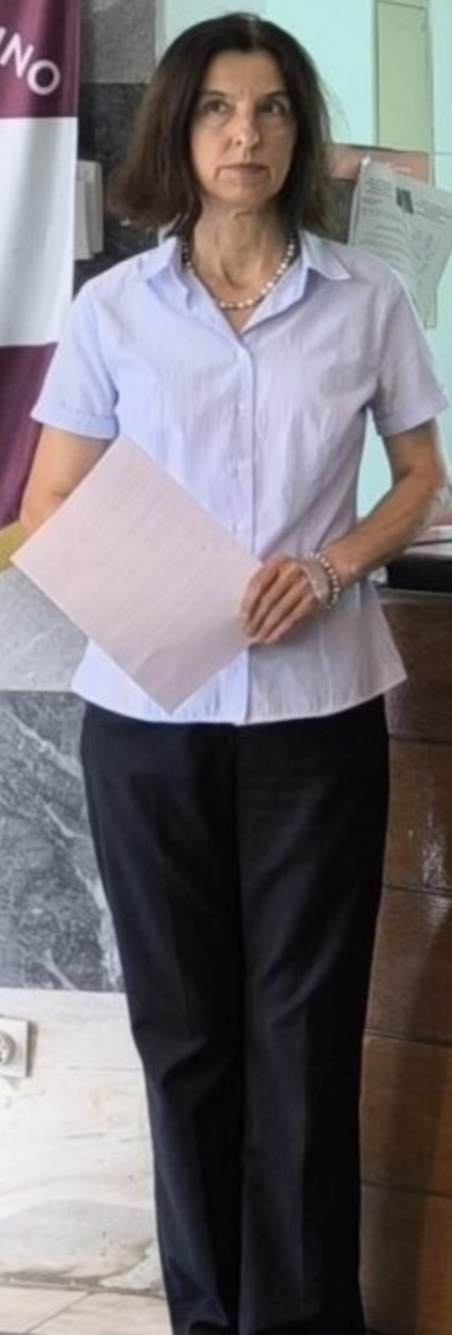
CIRCOLO TRENINO

GRADITELJSKA OSTAVŠTINA
ITALIJANA
U BOSNI I HERCEGOVINI
IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

ARHIV TUZLANSKOG KANTONA
VEDA 21.8.2024. u 14 SATI

1954.

Arhiv Tuzlanskog kantona

Franje Ledera 1, 75000 Tuzla
Bosna i Hercegovina

Email: arhiv.tk@bih.net.ba

Web: www.arhivtk.ba

Archives of Tuzla Canton, Bosnia and Herzegovina
Address: Franje Ledera 1, 75000 Tuzla

JAVITI SE
TEHNIČKOM
SEKRETARU
NA SPRATU

CIRCO ANTINO

CIRCOLO

POVIŠE
TEHNIČKIM
SEKRETARI
NA SPRATU

1954.

Arhiv
Tuzlanski
kantona

ra 1, 75000 Tuzla
Hercegovina
tk@bih.net.ba
rhivtk.ba

tor, Bosnia and Herzegovina
Lodera 1, 75000 Tuzla

